

Kalendarium łambinowickie (styczeń – grudzień 2015)

Styczeń

27 stycznia

Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach odwiedzili: Aleksandar Vulin – Minister Pracy, Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Weteranów Republiki Serbii, Radojko Bogojević – Ambasador Republiki Serbii w Polsce, a także Mihailo Petkovski – Konsul Republiki Serbii w Katowicach i Ranko Tomović – Konsul Honorowy Republiki Serbii w Katowicach.

Luty

8–11 lutego

Pracownicy Działu Edukacji i Wystaw brali udział w międzynarodowym seminarium, które odbyło się w Amsterdamie w ramach projektu „Wielopłaszczyznowa pamięć: nauczanie na miejscu oraz online o nazistowskich i stalinowskich obozach koncentracyjnych i internowania”. Projekt realizowany jest przez Europejskie Stowarzyszenie Nauczycieli Historii EUROCLIO (*European Association of History Educators*) w partnerstwie z Centralnym Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu, Fundacją Miejsc Pamięci Buchenwald i Mittelbau-Dora (*Stiftung Gedenkstätten Buchenwald und Mittelbau-Dora*) oraz Estońskim Instytutem Pamięci Historycznej (*Eesti Mälu Institut*).

Marzec

5 marca

W opolskiej siedzibie muzeum została otwarta wystawa czasowa pt. „Kobiety «na zakręcie». W cieniu historii”, przygotowana przez Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu. Przedstawiała ona sylwetki kobiet wyróżniających się

w wielu dziedzinach życia w trudnym wieku XX, postaci odważnych i konsekwentnych, często mało znanych, nierzadko tragicznych z racji biegu historii: Janiny Karasiówny (m.in. jeńca Stalagu 344 Lamsdorf), Cywii Lubetkin, Marii Ossowskiej, Haliny Mikołajskiej, Ruty Czaplińskiej, Anny Gosławskiej-Lipińskiej, Grażyny Bacewicz, Krystyny Gryczelowskiej, Zofii Chądzyńskiej, Wandy Rutkiewicz, Mileny Rudnyckiej oraz Jadwigi Witkiewicz. Autorką 12 barwnych portretów była wrocławska artystka, Ewa Ciepielewska.

- 17 marca Przed Pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych odbyły się obchody 70. rocznicy wyzwolenia obozów jenieckich Lamsdorf. W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele środowiska kombatanckiego, w tym szczególnie związani z muzeum i miejscem pamięci byli jeńcy wojenni: Wiktor Natanson i Jarosław Furgała, a także członkowie korpusu konsularnego Federacji Rosyjskiej i Republiki Federalnej Niemiec, reprezentanci władz państwowych i samorządowych, służb mundurowych, instytucji kultury i oświaty oraz mieszkańcy województwa opolskiego, a także liczna grupa dzieci i młodzieży. Podczas uroczystości odmówiona została modlitwa ekumeniczna za zmarłych i pomordowanych jeńców Stalagu 344 Lamsdorf, którą poprowadzili przedstawiciele czterech wyznań: ks. Adam Ciosmak – proboszcz rzymskokatolickiej Parafii Św. Marii Magdaleny w Łambinowicach, ks. ppłk Sławomir Fonfara – dziekan Wojsk Łądowych, kapelan Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Św. Łukasza w Brzegu, Aleksander Gleichgewicht – przewodniczący Gminy Wyznaniowej Żydowskiej we Wrocławiu oraz ks. Stanisław Strach z prawosławnej Parafii Ikony Bogurodzicy Wszystkich Strapionych Radości w Kędzierzynie-Koźlu. Na zakończenie został odczytany Apel Pamięci, następnie żołnierze 91. Batalionu Logistycznego z Komprachc oddali salwę honorową, a uczestnicy obchodów złożyli przed pomnikiem kwiaty.
- 25 marca W siedzibie muzeum w Opolu odbyło się seminarium dla nauczycieli bibliotekarzy województwa opolskiego. Jego idea była prezentacja potencjału edukacyjnego Miejsca Pamięci Narodowej w Łambinowicach oraz działań muzeum, służących upowszechnieniu skomplikowanej historii XX w.
- 30 marca W opolskiej placówce muzealnej odbył się finał IX edycji Regionalnego Konkursu Wiedzy Historycznej „Obozy w Lamsdorf/Łambinowicach (1870–1946). Historia i współczesność”

dla młodzieży szkół ponadgimnazjalnych, pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Opolskiego, Opolskiego Kuratora Oświaty i Starosty Powiatu Opolskiego oraz medialnym Radia Opole.

Wzięło w nim udział 17 uczniów szkół ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Jury przyznało następujące nagrody i wyróżnienia: I miejsce – Sebastian Biernat z Liceum Ogólnokształcącego (dalej: LO) w Grodkowie, II miejsce – Piotr Bortnik z LO w Grodkowie, III miejsce – Tomasz Witek z Zespołu Szkół (dalej: ZS) Rolniczych w Namysłowie, wyróżnienie – Michał Rudzki z LO w Grodkowie. Dodatkowo, nagrodę dyrektora muzeum otrzymał Michał Perlik z LO Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Opolu.

Kwiecień

1 kwietnia

W siedzibie muzeum w Opolu otwarto wystawę czasową pt. „Murnau 1945. Zapomniane fotografie z kolekcji Oliviera i Alaina Rempferów”, przygotowaną przez Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych w Poznaniu. Na wystawie pokazano zbiór ok. 100 fotografii wybranych z kolekcji uratowanej przez O. i A. Rempferów. Na unikatowych zdjęciach utrwalono codzienne życie oficerów w oflagu oraz wizyty w tzw. Polskim Ośrodku Wojskowym w Murnau generałów Tadeusza Bora-Komorowskiego i Władysława Andersa, a także alpejskie widoki okolic tego bawarskiego miasteczka oraz zniszczonego bombardowaniami Monachium.

17 kwietnia

W Łambinowicach odbył się finał wojewódzki XXIII edycji Konkursu Recytatorskiego Poezji Jenieckiej „Nie traćmy pamięci”. Patronat honorowy nad konkursem sprawował Marszałek Województwa Opolskiego Andrzej Buła, Starosta Opolski Henryk Lakwa i Opolski Kurator Oświaty Halina Bilik. W konkursie wzięło udział 66 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych województwa opolskiego. Jury przyznało dziewięć nagród i dwa wyróżnienia: I nagroda – szkoły podstawowe: Matylda Gawęł ze Szkoły Podstawowej „TAK” w Opolu, gimnazja: Julia Adamowicz z ZS w Łambinowicach, szkoły ponadgimnazjalne: Marlena Chmielewska z ZS Ogólnokształcących nr 3 w Opolu; II nagroda – szkoły podstawowe: Karolina Bielakiewicz ze Szkoły Podstawowej (dalej: SP) Stowarzyszenia Edukacyjnego „Przyjazna Szkoła” w Gierałcicach, gimnazja: Patryk Kup-

czak z Gimnazjum w Graczach, szkoły ponadgimnazjalne: Michalina Chmielewska z Krapkowickiego Domu Kultury; III nagroda – szkoły podstawowe: Elżbieta Kmiecik ze SP nr 15 w Opolu, gimnazja: Paulina Janik z Gimnazjum nr 1 w Głogówku, szkoły ponadgimnazjalne: Maciej Janocha z ZS i Placówek Oświatowych w Nysie; wyróżnienia – szkoły podstawowe: Samanta Gandziąła ze SP w Łambinowicach; gimnazja: Monika Pater z Gimnazjum nr 1 w Grodkowie; szkoły ponadgimnazjalne: Adrian Szczęsny z ZS Żegluga Śródlądowej w Kędzierzynie-Koźlu.

29 kwietnia W Opolu odbyła się prezentacja najnowszego wydawnictwa muzeum – książki prof. dr hab. Danuty Kisielewicz pt. *Niewola w cieniu Alp. Oflag VII A Murnau* oraz finisaż wystawy pt. „Murnau 1945. Zapomniane fotografie z kolekcji Oliviera i Alaina Rempferów”.

29 kwietnia Muzeum użyczyło swych gościnnych progów Instytutowi Pamięci Narodowej, organizatorowi Opolskiego Centrum Edukacyjnego IPN „Przystanek Historia”. W ramach organizowanych w 2015 r. spotkań odbyły się kolejno: 19 czerwca „Spuszczenia Solidarności” z prof. dr. hab. Antonim Dudkiem, autorem publikacji naukowych m.in. z zakresu historii Polski po 1945 r., wykładownicą akademickim i przewodniczącym Rady IPN; 11 września „Encyklopedia Solidarności” z dr. Zbigniewem Bereszyńskim, dr. Antonim Maziarzem, dr. Grzegorzem Waligórą i Łukaszem Sołtysikiem; 9 października „Bitwa pod Lenino – masakra czy dzień chwały?” z dr. Danielem Koresiem z wrocławskiego oddziału IPN, Stefanem Szelką – prezesem opolskiego oddziału Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych RP oraz Arkadiuszem Karbowskiem; 13 listopada „Drogi do niepodległości” z prof. dr. hab. Krzysztofem Kawalcem, naczelnikiem Delegatury IPN w Opolu i 11 grudnia „Śmierć prezydenta” z dr. Markiem Białokurem, pracownikiem naukowym Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego.

Maj

7–8 maja

W ramach obchodów 70. rocznicy zakończenia II wojny światowej muzeum zaprosiło dr. Jakuba Żaka, wykładowcę w Katedrze Bezpieczeństwa Narodowego Wyższej Szkoły Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim, który wygłosił wykład pt. „Nie walczyli dla siebie. Powojenna odyseja 2. Korpusu Polskiego”, poświęcony powojennym losom

zwycięzców spod Monte Cassino. W siedzibie w Opolu została otwarta wystawa czasowa pt. „Gołąbek pokoju”, przygotowana przez Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego w Warszawie, złożona z prac wykonanych przez współczesnych artystów, zajmujących się rysunkiem satyrycznym oraz sztuką karykatury, m.in.: Eryka Lipińskiego, Stefana Wielgusa, Antoniego Chodorowskiego, a także Leszka Ołdaka i Andrzeja Czyczyłę. Natomiast w Filharmonii Opolskiej (7 maja) i w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Łambinowicach (8 maja) odbył się koncert Katy Carr, brytyjskiej wokalistki o polskich korzeniach, która swoimi piosenkami przypomina losy Polaków w latach II wojny światowej.

15 maja W opolskiej placówce muzealnej zorganizowano VIII Noc Muzeów. Zainteresowani mogli zwiedzić wystawę pt. „Gołąbek pokoju”, uczestniczyć w warsztacie historyczno-plastycznym pt. „Gołąbek zamiast bombek. Wszystko, co chcesz wiedzieć o gołąbku pokoju”, prowadzonym przez opolskiego karykaturzystę, scenarzystę teatralnego i filmowego, Andrzeja Czyczyłę oraz wysłuchać wykładu zatytułowanego „Gołąbki po polsku. Rzecz o rysunku satyrycznym”, wygłoszonego przez Leszka Ołdaka, grafika, plakacistę, rysownika, ilustratora i scenografa.

21 maja W Opolu odbyła się konferencja naukowa pt. „Koniec wojny na Śląsku 1945 r.”, zorganizowana przez Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu oraz Instytut Pamięci Narodowej. Delegaturę w Opolu. Głównym jej celem była debata nad miejscem dokonujących się w końcowych miesiącach II wojny światowej wydarzeń, we współczesnej świadomości historycznej: zarówno z perspektywy ogólnopolskiej, jak i regionalnej. Wydarzenia pierwszego półrocza 1945 r. zostały ukazane we wszystkich istotnych kontekstach, poczynając od militarnych, poprzez polityczne i społeczno-ekonomiczne.

28 maja W opolskiej siedzibie muzeum odbyło się spotkanie z cyklu „Twarze Opola” pt. „Moje miejsca”, poświęcone Andrzejowi Czernikowi – aktorowi, reżyserowi, dramaturgowi, kompozytorowi i producentowi. Z muzeum połączyła go realizacja dwóch spektakli: *Życ za wszelką cenę*, który powstał w 2008 r. na podstawie wstrząsającego dziennika jeńca radzieckiego, Siergieja Woropajewa, ze Stalagu 318/VIII F/(344)344 Lamsdorf oraz *Przerzucane słowa*, przygotowanego w 2014 r. na podstawie jenieckiej korespondencji „przez druty” kobiet i mężczyzn – uczestników Powstania Warszawskiego, którzy w październiku 1944 r. trafili do Stalagu 344 Lamsdorf.

31 maja Muzeum brało udział w XIII Opolskim Festiwalu Nauki. Przedstawiono na nim tematykę badań prowadzonych przez muzeum od blisko 50 lat. Ważnym punktem programu była prezentacja multimedialna pt. „Światelko w tunelu”, która dotyczyła ucieczek żołnierzy z niemieckich obozów jenieckich oraz związany z nią quiz. Zainteresowani mogli układać puzzle edukacyjne oraz megapuzzle.

Czerwiec

2 czerwca Muzeum zorganizowało po raz jedenasty sesję edukacyjną pt. „Jeśli nie pamięć, to co? Edukacja w miejscach pamięci narodowej”, pod hasłem „Muzeum i Miejsce Pamięci Narodowej w szkolnej edukacji historycznej”. Jej ideą była konfrontacja dwóch perspektyw działalności edukacyjnej muzeum – nauczycielskiej i muzealnej. Wzięli w niej udział nauczyciele, edukatorzy z innych placówek muzealnych: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie i Muzeum Stutthof w Sztutowie oraz przedstawiciele Wrocławskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, prezentujący nowy projekt edukacyjny skierowany do uczniów gminy Wrocław. Podczas sesji ogłoszono także wyniki VII edycji konkursu na projekt historyczny pt. „Póki nie jest za późno”, który odbył się pod patronatem honorowym Sekretarza Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa Andrzeja Krzysztofa Kunerta, Starosty Powiatu Opolskiego Henryka Lakwy, Starosty powiatu Strzeleckiego, Józefa Swaczyny, Starosty Powiatu Nyskiego, Czesława Bilobrana, oraz Opolskiej Kurator Oświaty Haliny Bilik. Na konkurs zgłoszono 20 prac z całej Polski. Jury przyznało nagrody I, II i III stopnia, dwa wyróżnienia oraz nagrodę przewodniczącej jury: I nagrodę Bernadecie Chudziak z Gimnazjum w Jutrosinie za projekt pt. „Szkoła Podstawowa w Pawłowie. Opowiedzmy jej historię, póki nie jest za późno”, przygotowany pod opieką pani Izabeli Wróblewskiej; II nagrodę Maciejowi Knapikowi z Gimnazjum w Pleśnej za projekt pt. „Starcie 1914”, przygotowany pod przewodnictwem pani Antoniny Pawłowskiej; III nagrodę Krzysztofowi Włodkowi z Gimnazjum w Pleśnej za projekt pt. „Śladami lokalnej historii – Bitwa pod Łowczówkiem i jej uczestnicy, mieszkańcy Pleśnej”, przygotowanemu pod opieką pani A. Pawłowskiej; wyróżnienie Ewie Wilczek i Annie Zmysłony z LO nr 9 we Wrocławiu za projekt pt. „KL Buchenwald. Pamięci polskich więźniów”, którym opiekowała się pani Beata Pyrzyńska; wyróżnienie przewodniczącej Jury Agacie Czajce z Gimnazjum

w Mikoszewie za projekt pt. „Zapomniane miejsca pamięci. Mikoszewo – Nickelswalde”, przygotowany pod kierunkiem pani Eweliny Podolskiej.

6 czerwca

Po raz szósty muzeum uczestniczyło w przedsięwzięciu zorganizowanym przez opolskie instytucje kulturalne i naukowe – Nocy Kultury, która odbywała się pod hasłem „Z przyjrzeniem oka o poważnych sprawach”. W ofercie była m.in. prezentacja wystawy czasowej pt. „Gołąbek pokoju”. Dzieci i młodzież mogły wziąć udział w warsztacie historyczno-plastycznym pt. „Gołąbek zamiast bombek. Wszystko, co chcesz wiedzieć o gołąbku pokoju”, prowadzonym przez Andrzeja Czyczyłę. Dorośli mogli wysłuchać wykładu dr. Piotra Stanka pt. „Jak skutecznie zakpić z wroga? Ucieczki z obozów jenieckich”, a także obejrzeć filmy o tematyce jenieckiej.

8–9 czerwca

Wspólnie z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu muzeum realizowało III edycję projektu edukacyjnego pt. „Lamsdorf – Auschwitz. Auschwitz – Lamsdorf”. Uczestnikami tegorocznej edycji byli uczniowie LO nr VI w Opolu. Podczas dwóch dni młodzież poznawała historię obu miejsc pamięci poprzez pryzmat związku, jaki istniał pomiędzy kompleksem obozów jenieckich w Lamsdorf a niemieckim nazistowskim obozem koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau w latach II wojny światowej.

12 czerwca

W Opolu odbyło się kolejne spotkanie w ramach cyklu „Twarze Opola” pt. „Opole i ja”. Bohaterem spotkania był rektor Uniwersytetu Opolskiego prof. dr hab. Stanisław Sławomir Nicieja.

Lipiec

Lato to czas niezapomnianych wizyt, zarówno dla muzealników, jak i dla rodzin byłych jeńców, które w tym czasie bardzo licznie przyjeżdżają do Łambinowic z odległych zakątków świata. Szczególnie mocno zapisała się wizyta dwóch rodzin z Australii, które niezależnie od siebie przyjechały do Miejsca Pamięci Narodowej w Łambinowicach. Wśród nich był Richard, syn Jim’a Holliday’a, australijskiego lotnika, jeńca Stalagu VIII B (344) Lamsdorf, jednocześnie współredaktora książki *The RAAF POWS of Lamsdorf*, która jest cennym źródłem informacji o życiu australijskich jeńców w obozie. Jak się okazało, opisana została w niej także historia Jacka Evansa, dziadka Lisy Evans, która właśnie tego dnia przyjechała do Łambinowic jego śladami. Podczas rozmów potwierdzono, że obydwa jeńcy się znali, czego dowodzi ich wspólne zdjęcie.

Sierpień

- 1 sierpnia W muzeum zorganizowano obchody 71. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego. Przed Pomnikiem Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf w Łambinowicach złożono kwiaty i zapalono znicze.
- 2–16 sierpnia W Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach trwał XX jubileuszowy Międzynarodowy Obóz Młodzieżowy. Wzięli w nim udział młodzi ludzie z Niemiec, Polski i Ukrainy. 12 sierpnia odbyły się uroczystości jubileuszowe: w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego otwarto okolicznościową wystawę, prezentującą Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach i muzeum oraz dwudziestoletnią obecność uczestników Międzynarodowego Obozu Młodzieżowego w Łambinowicach. W sali obrad Sejmiku Województwa Opolskiego odbyło się seminarium pt. „Wspólna pamięć, wspólna przyszłość”, a po południu w miejscu pamięci, przed Pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych – uroczystość z apelem o pamięć, który przygotowali uczestnicy obozu, z wojskowym ceremoniałem 10. Opolskiej Brygady Logistycznej oraz Orkiestry Reprezentacyjnej Wojsk Lądowych we Wrocławiu. Uroczystość zakończyła się złożeniem wieńców i zapaleniem zniczy na Cmentarzu Jeńców Radzieckich oraz Cmentarzu Ofiar Obozu Pracy w Łambinowicach. W związku z jubileuszem organizatorzy uroczystości: Kuratorium Oświaty w Opolu i Niemiecki Narodowy Związek Opieki nad Grobami Wojennymi w Moguncji wybiły pamiątkowy medal dla najbardziej zaangażowanych w organizację obozu. Otrzymało go również Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu.
- 11–21 sierpnia W Łambinowicach przebywali żołnierze 10. Opolskiej Brygady Logistycznej oraz Bundeswehry, którzy pracowali przy oczyszczaniu pozostałości poobozowych oraz porządkowaniu terenu wokół nich. Przedsięwzięcie zostało zorganizowane po raz pierwszy i we współpracy z Fundacją „Pamięć” .
- sierpień Ukazał się 37 tom „Łambinowickiego Rocznika Muzealnego” pod redakcją dr Małgorzaty Klasickiej.

Wrzesień

- 1 września Przed Pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych uroczystość upamiętniono 76. rocznicę wybuchu II wojny światowej. W obchodach wzięli udział przedstawiciele organizacji kombatanckich, władz samorządowych i służb mundurowych, miesz-

kańcy regionu oraz młodzież szkolna. Uczestnicy oddali cześć zmarłym i poległym minutą ciszy, a następnie złożyli kwiaty. Wartę honorową przed Pomnikiem Martyrologii Jeńców Wojennych wystawił 91. Batalion Logistyczny w Komprachcicach 10. Brygady Logistycznej w Opolu. Po uroczystości w siedzibie muzeum w Łambinowicach zainteresowani wysłuchali wykładu okolicznościowego pt. „Od Westerplatte do Westerplatte. Wojenne losy majora Henryka Sucharskiego”, wygłoszonego przez dr. Piotra Stanka.

W Opolu natomiast została otwarta wystawa czasowa pt. „Cisza”, przygotowana ze zbiorów Sławoja Dubiela i muzeum. Po wernisażu odbyło się spotkanie z dr. Grzegorzem Bębniakiem, historykiem z Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach, autorem książki *Sokoły kapitana Ebbinghausa. Sonderformation Ebbinghaus w działaniach wojennych na Górnym Śląsku w 1939 r.*, który zaprezentował swoje najnowsze ustalenia, dotyczące niemieckich przygotowań do wojny na Górnym Śląsku.

2 września Wydana przez muzeum książka prof. dr hab. Anny Matuchniak-Krasuskiej *Za drutami oflagów. Studium socjologiczne* zdobyła nominację w Konkursie o Nagrodę im. Jana Długosza.

18 września W Opolu odbyła się projekcja filmu dokumentalnego pt. *Kadry z Workuty*, przedstawiającego wydarzenia z 1944 r., gdy Armia Czerwona, wypierając Wehrmacht, wkroczyła na tereny II Rzeczypospolitej i spotkanie z współtwórcą filmu, Witoldem Pelczarskim. W spotkaniu uczestniczyła jedna z bohaterek filmu, Wanda Cejko-Kiałka, ps. „Marika”, sanitariuszka Armii Krajowej na Wileńszczyźnie.

Październik

6 października W muzeum upamiętniono 71 rocznicę przybycia pierwszego transportu powstańców warszawskich do Stalagu 344 Lamsdorf. Gościli byli powstańcy: Danuta Gałkova, Barbara Wiktoria Lewandowska, Krystyna i Romuald Malinowscy, Bronisław Maciaszczyk, Stanisław Jan Majewski oraz Włodzimierz Wiśniewski, a także przedstawiciele rodzin byłych jeńców, m.in. Andrzej Pilecki, syn rtm. Witolda Pileckiego, Jerzy Pietras, syn pchor. Stanisława Pietrasa oraz Jan Mystkowski, syn por. Andrzeja Mystkowskiego. W Opolu odbyła się konferencja prasowa z byłymi powstańcami warszawskimi oraz otwarto wystawę czasową Macieja Niesłonego – absolwent

PWSFTiT (Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej) im. Leona Schillera w Łodzi oraz Twórczej Fotografii w Opawie pt. „Godzina W”. Natomiast przed Pomnikiem Powstańców Warszawskich – Jeńców Stalagu 344 Lamsdorf odczytano Apel Pamięci, żołnierze 10. Opolskiej Brygady Logistycznej salwą honorową uczcili pamięć jeńców obozów w Lamsdorf. Wszyscy uczestnicy złożyli kwiaty i zapalili znicze. W siedzibie muzeum w Łambinowicach uczestnicy uroczystości wysłuchali wykładu dr. P. Stanka, w którym przedstawił niektóre ze swoich najnowszych ustaleń, dotyczących pobytu powstańców warszawskich w Stalagu 344 Lamsdorf. W tym samym czasie harcerze oraz młodzież ze szkół w Niemodlinie i Łambinowicach spotkali się z uczestnikami Powstania Warszawskiego – Barbarą Lewandowską, Romualdem Malinowskim oraz Włodzimierzem Wiśniewskim. Honorowy patronat nad obchodami sprawowali: Jan Stanisław Ciechanowski – Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który był jednocześnie współorganizatorem uroczystości oraz Ryszard Wilczyński – Wojewoda Opolski i Andrzej Buła – Marszałek Województwa Opolskiego.

- 9 października W siedzibie muzeum w Łambinowicach odbyła się IX sesja Sejmiku Województwa Opolskiego, podczas której podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia „Apelu Sejmiku Województwa Opolskiego do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o współfinansowanie – współprowadzenie Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu”.
- 22 października W Opolu w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola” miało miejsce spotkanie pt. „Z Żywca do Opola. Góral z urodzenia, opolanin z wyboru”, którego bohaterem był prof. dr hab. Adam Suchoński, wybitny badacz dydaktyki historii, wieloletni wykładowca akademicki i współpracownik muzeum.
- 21 października Prof. dr hab. Danuta Kisielewicz, historyk, wieloletni prezes Stowarzyszenia Przyjaciół CMJW w Łambinowicach-Opolu, członek Rady Muzeum oraz Kolegium Redakcyjnego „Łambinowickiego Rocznika Muzealnego” została uhonorowana Nagrodą im. Karola Miarki, przyznawaną przez marszałków dwóch województw opolskiego i śląskiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury i nauki osobom wnoszącym trwałe wartości humanistyczne do kultury narodowej, w myśl idei propagowanych przez K. Miarkę.

Listopad

- 12 listopada W Opolu w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola” odbyło się spotkanie pt. „Pokolenie naznaczone wojną: Mieczysław Moryto i Stefan Szelka”, którego bohaterami byli wieloletni współpracownicy muzeum: M. Moryto, Prezes opolskiego oddziału Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, wieloletni członek Rady Muzeum, także jako jej przewodniczący i płk S. Szelka, Prezes opolskiego oddziału Związku Kombatantów i byłych Więźniów Politycznych RP współorganizator uroczystości rocznicowych, odbywających się w Miejscu Pamięci Narodowej w Łambinowicach.
- 20–21 listopada W muzeum trwały jubileuszowe uroczystości z okazji 50-lecia istnienia Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu (szczegółowe informacje o ich przebiegu na stronach 193–196)
- 24 listopada W siedzibie muzeum w Opolu odbyło się spotkanie z dr Anną Zapalec z Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, autorką książki *Druga strona sojuszu. Żołnierze brytyjscy w Polsce w czasie II wojny światowej*.
- 25–28 listopada W Łambinowicach zorganizowano IX Dni Otwarte pod hasłem „Przedmioty jak relikwie”. Wyjątkowo tym razem, w obydwu budynkach placówki, w Opolu i Łambinowicach odbywały się lekcje, warsztaty i prezentacje wystaw. W ich trakcie pracownicy naszej placówki opowiadali o niezwykłych przedmiotach, przechowywanych w zbiorach muzeum. Wiele z nich zostało zaprezentowane na ekspozycji czasowej pt. „51/50. Wystawa jubileuszowa Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu”, a były wśród nich m.in.: pierścień z paprocią, wykonany z trzonka od szczoteczki do zębów; furazerka z Powstania Warszawskiego; pocztówka ze Starobielska czy szary, wełniany koc, który był świadkiem wydarzeń historycznych, szczęśliwej miłości, lęku, a także tęsknoty za domem i Ojczyzną. Równie interesujące okazały się historie ludzi, do których te przedmioty w przeszłości należały, a którzy, mimo dużego emocjonalnego związku, zdecydowali się je przekazać do zbiorów muzeum.
- 26 listopada W Opolu w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola” odbyło się spotkanie pt. „Waltera Świerca śląskie bytowanie”, którego gościem był tytułowy bohater, pedagog, samorządowiec, regionalista, były wieloletni dyrektor naszej placówki muzealnej.

Grudzień

- 10 grudnia W Opolu w ramach cyklu kulturalnego „Twarze Opola” doszło do spotkania z abp. Alfonsem Nossolem pt. „Arcybiskup Alfons Nossol – człowiek pojednania” Ma On wielkie zasługi w procesie pojednania polsko-niemieckiego, w tym także w odniesieniu do trudnej historii Miejsca Pamięci Narodowej w Łambinowicach.
- 11 grudnia W Łambinowicach miało miejsce spotkanie świąteczno-noworoczne pracowników i emerytów muzeum.
- W grudniu na rynku wydawniczym ukazały się cztery publikacje muzeum. Są to: monografia *Przystanek Lamsdorf. Powstańcy warszawscy w obozie jenieckim Stalag 344* autorstwa Piotra Stanka, rozpoczynająca nową serię wydawniczą „Jeńcy Lamsdorf”; katalog wystawy *Po wojnie. Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946). Katalog wystawy/Nach dem Krieg. Arbeitslager Łambinowice (1945–1946). Ausstellungskatalog*, pod redakcją naukową Renaty Kobylarz-Buły; informator autorstwa Violetty Rezler-Wasielewskiej *Muzeum w miejscu pamięci* oraz książka *Twarze Opola. Twarze Muzeum* pod redakcją V. Rezler-Wasielewskiej.

W 2015 r. w łambinowickiej siedzibie muzeum były eksponowane cztery wystawy stałe: „Jeńcy polscy w ZSRR”, „Obozy jenieckie w Lamsdorf 1870–1945”, „Po wojnie. Obóz Pracy w Łambinowicach (1945–1946)”, „W niewoli niemieckiej” oraz jedna wystawa czasowa własna: „Wystawa fotografii Sławoja Dubiela i Sławomira Mielnika ze spektaklu pt. «Życie za wszelką cenę»”. W Opolu były eksponowane dwie wystawy stałe: „Opole. Minorytów 3” i „Miejsce Pamięci Narodowej w Łambinowicach – dziedzictwo regionalne, narodowe, europejskie”. W Opolu, o czym już była mowa wcześniej, prezentowano także wystawy czasowe: własne i obce.

Na terenie całego kraju, w różnych ośrodkach i instytucjach, prezentowano dziesięć wystaw czasowych: „Bóg się rodzi, moc truchleje...» Święta Bożego Narodzenia w niewoli niemieckiej i radzieckiej podczas II wojny światowej”, „Gieorgij Iwanowicz Daniłow. Szkice portretowe”, „Historia naturalna”, „Jeńcy wojenni – europejska pamięć. Łambinowice – muzeum i miejsce pamięci”, „Koniec i początek. Powstańcy Warszawscy w niewoli niemieckiej”, „Na nieludzkiej ziemi. Jeńcy polscy w ZSRR”, „Książka w obozach polskich jeńców wojennych na terenie III Rzeszy i krajów okupowanych (1939–1945)”, „Portrety jeńców”, „W krzywym zwierciadle. Jeńcy wojenni w obozach Wehrmachtu”, „Życie sportowe żołnierzy polskich w niewoli niemieckiej w latach 1939–1945”.



1. 51/50. Wystawa jubileuszowa Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych
w Łąbinowicach-Opolu

Źródło: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łąbinowicach-Opolu

W 2015 r. muzeum realizowało projekt ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Dziedzictwo kulturowe” priorytet „Miejsca pamięci narodowej” – *Opieka nad Miejscem Pamięci Narodowej w Łąbinowicach wraz z upowszechnianiem wiedzy o nim*. W ramach tego multidyscyplinarnego zadania placówka przeprowadziła prace budowlano-infrastrukturalne w Opolu i Łąbinowicach oraz porządkowe w Miejscu Pamięci Narodowej w Łąbinowicach, a także zrealizowała wiele działań merytorycznych o charakterze dokumentacyjnym, naukowym i wydawniczym, wystawienniczym, edukacyjnym oraz upamiętniającym. Ponadto placówka zrealizowała projekt dofinansowany ze środków Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych pt. „Wydanie drukiem publikacji pod roboczym tytułem *Niewola w cieniu Alp. Oflag VII A Murnau* autorstwa prof. Danuty Kisielewicz”.

Iwona Biegun